

ערכי פסחים פרק עשירי פסחים קכא.

עין משפט
גר מצוה

(א) [לשל מט': (ג) (ד) נכנסים לה...]
(ב) [לשל מט': (ג) (ד) נכנסים לה...]
(ג) [לשל מט': (ג) (ד) נכנסים לה...]
(ד) [לשל מט': (ג) (ד) נכנסים לה...]
(ה) [לשל מט': (ג) (ד) נכנסים לה...]
(ו) [לשל מט': (ג) (ד) נכנסים לה...]
(ז) [לשל מט': (ג) (ד) נכנסים לה...]
(ח) [לשל מט': (ג) (ד) נכנסים לה...]
(ט) [לשל מט': (ג) (ד) נכנסים לה...]
(י) [לשל מט': (ג) (ד) נכנסים לה...]
(יא) [לשל מט': (ג) (ד) נכנסים לה...]
(יב) [לשל מט': (ג) (ד) נכנסים לה...]
(יג) [לשל מט': (ג) (ד) נכנסים לה...]
(יד) [לשל מט': (ג) (ד) נכנסים לה...]
(טו) [לשל מט': (ג) (ד) נכנסים לה...]
(טז) [לשל מט': (ג) (ד) נכנסים לה...]
(יז) [לשל מט': (ג) (ד) נכנסים לה...]
(יח) [לשל מט': (ג) (ד) נכנסים לה...]
(יט) [לשל מט': (ג) (ד) נכנסים לה...]
(כ) [לשל מט': (ג) (ד) נכנסים לה...]
(כא) [לשל מט': (ג) (ד) נכנסים לה...]
(כב) [לשל מט': (ג) (ד) נכנסים לה...]
(כג) [לשל מט': (ג) (ד) נכנסים לה...]
(כד) [לשל מט': (ג) (ד) נכנסים לה...]
(כה) [לשל מט': (ג) (ד) נכנסים לה...]
(כו) [לשל מט': (ג) (ד) נכנסים לה...]
(כז) [לשל מט': (ג) (ד) נכנסים לה...]
(כח) [לשל מט': (ג) (ד) נכנסים לה...]
(כט) [לשל מט': (ג) (ד) נכנסים לה...]
(ל) [לשל מט': (ג) (ד) נכנסים לה...]

מוסף רש"י

חד תני. עמי דדיה
חדשי אפיגול וחד
תני. טעמא דיריה
עלוי אטריה (ועד פה...)
כאיסורו. כשער אפיגול
אילתו שהוא חייב עליו
כחית (שם). כטומאתו.
כשער טומאת אלוניס
דאורייתא ככנייה (שם).
בירך ברכת הפסח פטר
את של ובה. ענינת
הרעה עשר שאלה פס
כשחזרה כשהחזרה דפסחים
ועמי כטומאת דפסחים
על הפסח הוא אומר בירך
אשר קדשנו בתפוחיו ועמי
לאכל את הפסח. ועל
הזבח הוא אומר וזה
קדשנו בתפוחיו ועמי לאכל
את הזבח. ואם בירך על
הפסח פטר את הזבח
(בבב"ב טז.) זריקה בכלל
כחומר רש"י.
מנין ליתנין זריקה שנתן
בשפיכה יא. הלך שנתן
שלמים עסקי בה זריקה
בכלל חתן דם פסח שנתן
בה שפיכה. ופי בירך על
הפסח פטר את הזבח.
שהזבח ככלל פסח. אכל
בירך על הזבח לא פטר
את הפסח. על מנין
ליתנין בשפיכה ששפין
זריקה. הלך אין פסח
בכלל חתן דם פסח.
שפיכה. הלך אין פסח
בכלל חתן דם פסח.
שפיכה בכלל זריקה.
דלת ליה ליתנין זריקה
שנתן בשפיכה יא. דא
דפסח בשפיכה חתן דם זריקה
ישפך נפקא לן ויתמי לא
דרשא מיניה (שם).
הדרן עלך מסכת
פסחים

חד תני אפיגול וחד תני אטריה. חד מפרש טעמא דמתניתין מאי טעמא מטמא פייגול את הידים וחד מפרש טעמא דטומא מאי טעמא נותר מטמא את הידים: **משום חשדי כהונה.** גזרו עליו טומאה שלא יפגולוהו ברצון להפסיד את הצעלים ועוד לשלמים הן ואין לכהן בהן אלא חזה וזוק וישחטם כמזיד לשם הטאה כדי לאוכלן כולם ומשום הכי גזרו טומאה: **משום עללי כהונה.** שלא ימעללו נחליתן: **חד אמר כוים.** מהן מטמא את הידים וחי'א ככנייה: **במתני'** **ברכת הפסח.** על אילת שלמים: **על זבח.** מניגת ארבעה עשר ומגריין על אילת שלמים: **גב'.** שירי דם זריקה מרחוק דלא יריכת ליה אס ונפליס שרייס על היסוד או לא. שירי דם הפסח בשפיכה נחת כדי שפלו על היסוד: **לא שפיכה בכלל זריקה.** כלומר שאס נתן פסח זריקה ושלמים בשפיכה לא עשה כלום וכיון דאין דומין זה לזה במתן דמיס אין ברכת האחד פוטרת האחר: **הכי גרסינן במתניתין בירך על הזבח לא פסח את הפסח על הזבח פטר את של זבח דברי ר' ישמעאל והכא גרסינן לדברי ר' ישמעאל בכלל זריקה ולא שפיכה בכלל זריקה.** ופירוש אס נתן פסח זריקה לא עשה כלום אלא אס נתן שלמים בשפיכה יא לפיכך ברכת הפסח פוטרת את של שלמים שנתן בכלל פסח במתן דמיס ושל שלמים אינה פוטרת את של פסח לפי שאין פסח במתן דמו בכלל שלמים:

הדרן עלך ערכי פסחים וסליקא לה מסכת פסחים

רשב"ם

חד תני אפיגול וחד תני אטריה. חד מפרש טעמא דמתניתין מאי טעמא מטמא את הידים וחד מפרש טעמא דטומא מאי טעמא נותר מטמא את הידים: **משום חשדי כהונה.** גזרו חכמים טומאה שלא יפגולוהו ברצון להפסיד את הצעלים ויחמרו שוגגין היינו. חזה וזוק וישחטם כמזיד לשם הטאה כדי לאוכלן כולם ולא נהירא דאין פייגול אלא בשחט על מנת לאכול ממנו חוץ לזמנו והשוחט שלמים לשם הטאה אין כאן פייגול אלא עלו הצעלים לשם חובה: **משום עללי כהונה.** שלא ימעללו נחליתו והי'א לישאל: **חד אמר כוים.** מהן מטמא את הידים וחד אמר ככנייה וזהא לחוד הוא דפליגי: **כאיסורו.** איסור אילתו נכחית: **כטומאתו.** טומאת אלוניס ככנייה לעמא אחרייס: **במתני'** ברכת הפסח וברכת הזבח מפרש כטומאתו ונחיתו אינה ברכת הפסח כ"א אמיה אשר קדשנו בתפוחיו ועמי לאכול הפסח אי זו היא ברכת הזבח כ"א אמיה אשר קדשנו בתפוחיו ועמי לאכול הזבח. והאי זבח היינו חגיגת י"ד הגאה עם הפסח אי נמי נדרים ונדבות שהקריב ערב הפסח ואוכלן צילוי הפסח: פלוגתא דרבי ישמעאל ור' עקיבא מפרשינן טעמא דנמי: הכי גרסינן בירך על הזבח לא פטר את הפסח **בירך על הפסח פטר את הזבח דברי ר' ישמעאל:** **גב'.** ה"ג לכס'ל לדברי ר' זריקה בכלל שפיכה ולא שפיכה בכלל זריקה. במת' ונחיתו כפ' בית שמאי (דף לז.) שמעיין ליה לר' ישמעאל דאמר דפסח בשפיכה ולא זריקה דתניא ר' ישמעאל אומר מתוך שנאמר' אך כבור שור וגו' למדנו לכבוד שטעון מתן דמיס ואימורין לגבי מוצח מעשר ופסח מנין תלמוד לומר' דם זבחך ישפך דללו לשאר קרבנות על זריך דבטוליה כחדי זריקה. והשתא דקאמר רבי ישמעאל דפסח בשפיכה ושמעת ליה במתניתין דאמר בברכת הפסח הוא נפטר מברכת הזבח ואינו נפטר משל פסח בברכת הזבח אמור מעתה גימתינן זריקה כגון שאר זבחים שניתנו בשפיכה כפסח יא כדמתיא כדדיא ברכת בית שמאי (שם) מנין ליתנין זריקה שנתן בשפיכה יא לא תלמוד לומר דם זבחך ישפך אכל גימתינן בשפיכה כגון פסח שנתן זריקה כשלמים וכל שאר זבחים לא יא דומיא דברכת פסח והזבח דקאמר נמי ר' ישמעאל במתניתין כי האי גוונא: **ולדברי ר' עקיבא כו.** כדאמרינן נמי במתני' גבי ברכת הפסח והזבח שאין זו פוטרת את זו ור"ע נמי סבר דפסח (נמי) בשפיכה דלא אשכחן תנא דאמר זריקה אלא לר' יוסי הגלילי בפרק תמיד נשחט (לעיל פד.) דנפקא ליה מאת דמס מורוק על המוצח דבבב"ב' את דמו לא נאמר אלא דמס לימד על כבוד מעשר ופסח שטעוין זריקה. וההיא זריקה דפסח מתנה אחת היא כנגד היסוד מרחוק ולא כיריקת שאר קרבנות שהן שמי מתנות שהן ארבע ומקראי מפיך להו במסכת זבחים בפרק אחיהו מקומן (דף קז.) מדכתיב כצבי בעולה' סביב חשש' דשגש כחזינן הבאין כאחד אין מלמדן. זריקה מרחוק ושמי מתנות שהן ארבע ופסח מתנה אחת מרחוק כדפרשית שפיכה מקרוב עומד על היסוד ושופך שם. בצולו קרבנות כחדי זריקה לנד מתחלת שמתנותיהן כאלכע על הקרנות כדכתיבי קראי: **רבי**

כשתמצא לומר לדברי ר' ישמעאל זריקה בב"ב' שפיכה ולא שפיכה בב"ב' זריקה לדברי ר' עקיבא כו. אס כן מוכח מכאן דלר' ישמעאל גימתינן זריקה שנתן בשפיכה יא וכן מוכח נמי כאן דלר' דפסח בשפיכה הוא והכי נמי מוכח דפסחים בפרק האשה (דף עט.) דפריך דללו פסח בשפיכה ושלמים זריקה ומשני מאי נפקא מינה והמתיא מנין ליתנין זריקה שנתן בשפיכה שלא כו' אלמא אית ליה תרתי פסח בשפיכה וזריקה בכלל שפיכה זריקה עומד מרחוק זורק את הדס לניסוד ושפיכה עומד על היסוד ושופך וקשה דבזבחים פסח בית שמאי (דף קז.) משמע מאן דלית ליה פסח בשפיכה לא מלי סבר מרקין שנתן בשפיכה יא וכן איפכא מאן דלית ליה מרקין שנתן בשפיכה יא לית ליה פסח בשפיכה דקאמר דם זבחך ישפך והא מיעיב ליה לכדמתיא מנין ליתנין זריקה שנתן בשפיכה יא מלי דם זבחך ישפך ומהי סבר לה כרבי עקיבא דאמר לא זריקה בכלל שפיכה וכו' פי' וההיא דרשא מנין ליתנין זריקה לר' ישמעאל היא ופריך ואכתי מיעיבא ליה לכדמתיא ליה ר' ישמעאל אומר מתוך שנאמר אך כבור שור או כבור כבז וגו' את דמס מורוק למדנו לכבוד שטעון מתן דמיס למוצח מעשר ופסח מנין ת"ל דם זבחך ישפך ומשני סבר לה כרבי"ג דאמר פסח נמי זריקה והדר מרי ליה ור' ישמעאל האי קרא מפיך ליה הכי ומפיך ליה הכי וקאמר מרי מתיא אליבא דר' ישמעאל אלמא ההוא תנא דר' ישמעאל דלעיל דזריקין שנתן בשפיכה יא ויליף מדם זבחך ישפך לית ליה להאי תנא דרבי ישמעאל דיליף מההיא קרא פסח בשפיכה וי"ל דודאי ר' ישמעאל אית ליה תרתי ויתנין זריקה שנתן בשפיכה יא מפיך ליה מסכרא דמה לי זריקה מרחוק ומה לי שפיכה בקרוב קרא כי אמאן [לפסח] בשפיכה הוא דלחא והאי דלא משני ליה הכי כדפריך ליה ור' ישמעאל האי קרא הכי מפיך ליה הכי וכו' משום דרשא של רבי יוסי הגלילי שפטו ליה טפי והתם פי' הקונט' ור' ישמעאל האי קרא דודס זבחך ישפך מפיך ליה להכי ליתנין זריקה שנתן בשפיכה יא ועי"ב ההיא דיתנין לא אחיא כרבי עקיבא דאי אחיא אחמיא קאמר רבי עקיבא אין ברכת פסח פוטרת של זבח והלא שלמים בכלל פסח והכל בשפיכה מההיא דיתנין ואי נמי הוה ס"ל לרבי עקיבא פסח זריקה כרבי יוסי הגלילי כל שכן דשניהם פוטרים זה את זה ואכתי קדריש ליה [מן] לההוא קרא לפסח בשפיכה ומשני תרי מתיא וכו' האי תנא דר' ישמעאל דיליף מודס זבחך ישפך פסח בשפיכה לית ליה פסח פוטור את הזבח ובהא לא פליגי רבי ישמעאל אדרבי עקיבא דהא כיון דדריש מיעיה פסח בשפיכה חו לית ליה למילף מיעיה דיתנין זריקה שנתן בשפיכה יא והאי תנא דר' ישמעאל דיליף מיעיה דיתנין זריקה שנתן בשפיכה יא לית ליה פסח בשפיכה ומהו הא סברא דדייה דפליגי ארבי עקיבא דפסח עיקר חזח טפל ע"כ פסח פוטור את הזבח ולא ברכת זבח את הפסח ופסחים דירושלמי אמר האי טעמא עכ"ל וקשה דלעיל הוכחנו מהנהו דפסחים דלית להו תרתייהו וכדכתבינן לעיל ורשב"ם פירש הכי כשממלא לומר לדברי ר' ישמעאל זריקה בכלל כו' מתוך דבריו למדנו דקאמר בירך על הפסח וכו' א"כ ס"ל דפסח זריקה ומעתה אייתר ליה דם זבחך ישפך לומר זריקה בכלל שפיכה וכל המרקין אס נתן בשפיכה יא ו"ל"ג ושפיכה בכלל זריקה דהא אין שום קרבן דלמדתו לכתחלה בשפיכה וקשה ההיא דפ' האשה ור' חייס כהן פי' כשממלא לומר לדברי ר' ישמעאל זריקה בכלל שפיכה וזריקה כן היא גירסא כספריים שינים כלומר כל הקרבנות זריקה ובשפיכה ואין להקפיד וברכת פסחים על עיקר לפטור את הטפל ולא הטפל את העיקר [וקשה] והלא אית ליה נמי דפסחים מלאתו בשפיכה דוקא אס כן אין זה זריקה: (ועי"ב פסח' זבחים לז.) דיה תרי תנאי וכו':

הדרן עלך ערכי פסחים וסליקא לה מסכת פסחים

חד תני אפיגול וחד תני אטריה. חד מפרש טעמא דמתניתין מאי טעמא מטמא את הידים וחד מפרש טעמא דטומא מאי טעמא נותר מטמא את הידים: **משום חשדי כהונה.** גזרו עליו טומאה שלא יפגולוהו ברצון להפסיד את הצעלים ועוד לשלמים הן ואין לכהן בהן אלא חזה וזוק וישחטם כמזיד לשם הטאה כדי לאוכלן כולם ומשום הכי גזרו טומאה: **משום עללי כהונה.** שלא ימעללו נחליתן: **חד אמר כוים.** מהן מטמא את הידים וחי'א ככנייה: **במתני'** **ברכת הפסח.** על אילת שלמים: **על זבח.** מניגת ארבעה עשר ומגריין על אילת שלמים: **גב'.** שירי דם זריקה מרחוק דלא יריכת ליה אס ונפליס שרייס על היסוד או לא. שירי דם הפסח בשפיכה נחת כדי שפלו על היסוד: **לא שפיכה בכלל זריקה.** כלומר שאס נתן פסח זריקה ושלמים בשפיכה לא עשה כלום וכיון דאין דומין זה לזה במתן דמיס אין ברכת האחד פוטרת האחר: **הכי גרסינן במתניתין בירך על הזבח לא פסח את הפסח על הזבח פטר את של זבח דברי ר' ישמעאל והכא גרסינן לדברי ר' ישמעאל בכלל זריקה ולא שפיכה בכלל זריקה.** ופירוש אס נתן פסח זריקה לא עשה כלום אלא אס נתן שלמים בשפיכה יא לפיכך ברכת הפסח פוטרת את של שלמים שנתן בכלל פסח במתן דמיס ושל שלמים אינה פוטרת את של פסח לפי שאין פסח במתן דמו בכלל שלמים:

הדרן עלך ערכי פסחים וסליקא לה מסכת פסחים

חד תני אפיגול וחד תני אטריה. חד מפרש טעמא דמתניתין מאי טעמא מטמא את הידים וחד מפרש טעמא דטומא מאי טעמא נותר מטמא את הידים: **משום חשדי כהונה.** גזרו חכמים טומאה שלא יפגולוהו ברצון להפסיד את הצעלים ויחמרו שוגגין היינו. חזה וזוק וישחטם כמזיד לשם הטאה כדי לאוכלן כולם ולא נהירא דאין פייגול אלא בשחט על מנת לאכול ממנו חוץ לזמנו והשוחט שלמים לשם הטאה אין כאן פייגול אלא עלו הצעלים לשם חובה: **משום עללי כהונה.** שלא ימעללו נחליתו והי'א לישאל: **חד אמר כוים.** מהן מטמא את הידים וחד אמר ככנייה וזהא לחוד הוא דפליגי: **כאיסורו.** איסור אילתו נכחית: **כטומאתו.** טומאת אלוניס ככנייה לעמא אחרייס: **במתני'** ברכת הפסח וברכת הזבח מפרש כטומאתו ונחיתו אינה ברכת הפסח כ"א אמיה אשר קדשנו בתפוחיו ועמי לאכול הפסח אי זו היא ברכת הזבח כ"א אמיה אשר קדשנו בתפוחיו ועמי לאכול הזבח. והאי זבח היינו חגיגת י"ד הגאה עם הפסח אי נמי נדרים ונדבות שהקריב ערב הפסח ואוכלן צילוי הפסח: פלוגתא דרבי ישמעאל ור' עקיבא מפרשינן טעמא דנמי: הכי גרסינן בירך על הזבח לא פטר את הפסח **בירך על הפסח פטר את הזבח דברי ר' ישמעאל:** **גב'.** ה"ג לכס'ל לדברי ר' זריקה בכלל שפיכה ולא שפיכה בכלל זריקה. במת' ונחיתו כפ' בית שמאי (דף לז.) שמעיין ליה לר' ישמעאל דאמר דפסח בשפיכה ולא זריקה דתניא ר' ישמעאל אומר מתוך שנאמר' אך כבור שור וגו' למדנו לכבוד שטעון מתן דמיס ואימורין לגבי מוצח מעשר ופסח מנין תלמוד לומר' דם זבחך ישפך דללו לשאר קרבנות על זריך דבטוליה כחדי זריקה. והשתא דקאמר רבי ישמעאל דפסח בשפיכה ושמעת ליה במתניתין דאמר בברכת הפסח הוא נפטר מברכת הזבח ואינו נפטר משל פסח בברכת הזבח אמור מעתה גימתינן זריקה כגון שאר זבחים שניתנו בשפיכה כפסח יא כדמתיא כדדיא ברכת בית שמאי (שם) מנין ליתנין זריקה שנתן בשפיכה יא לא תלמוד לומר דם זבחך ישפך אכל גימתינן בשפיכה כגון פסח שנתן זריקה כשלמים וכל שאר זבחים לא יא דומיא דברכת פסח והזבח דקאמר נמי ר' ישמעאל במתניתין כי האי גוונא: **ולדברי ר' עקיבא כו.** כדאמרינן נמי במתני' גבי ברכת הפסח והזבח שאין זו פוטרת את זו ור"ע נמי סבר דפסח (נמי) בשפיכה דלא אשכחן תנא דאמר זריקה אלא לר' יוסי הגלילי בפרק תמיד נשחט (לעיל פד.) דנפקא ליה מאת דמס מורוק על המוצח דבבב"ב' את דמו לא נאמר אלא דמס לימד על כבוד מעשר ופסח שטעוין זריקה. וההיא זריקה דפסח מתנה אחת היא כנגד היסוד מרחוק ולא כיריקת שאר קרבנות שהן שמי מתנות שהן ארבע ומקראי מפיך להו במסכת זבחים בפרק אחיהו מקומן (דף קז.) מדכתיב כצבי בעולה' סביב חשש' דשגש כחזינן הבאין כאחד אין מלמדן. זריקה מרחוק ושמי מתנות שהן ארבע ופסח מתנה אחת מרחוק כדפרשית שפיכה מקרוב עומד על היסוד ושופך שם. בצולו קרבנות כחדי זריקה לנד מתחלת שמתנותיהן כאלכע על הקרנות כדכתיבי קראי: **רבי**